This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

891.798
L597
ps

A 471334

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ОСІНЬ.

1902.

PROPERTY OF
University of Michigan Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

ОСЇНЬ.

156

Л: 379.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Lepkyĭ, Bohdan.

ОСЇНЬ.

КОЛОМИЯ.
НАКЛАДОМ ВЛАСНИМ.
З ДРУКАРНЇ ВІЛЬГЕЛЬМА БРАУНЕРА В КОЛОМИЇ.
1902.

891.778
L577ps

ЗАСЬПІВ.

Летіть мої слова,
Зривай ся жалю мій,
Як пісня степова,
Як птахи у вирій.

Летіть мої пісні
Під розмах власних крил,
Свобідні і вільні,
Як човна без вітрил.

Нехай ревуть вітри
Няй гнеть ся очерет —
З відвічної тюрми
Летіть вперед, вперед!

ОСЇННА СИМФОНЇЯ.

I.

Останнїй птах в вирій летить,
Остання квітка вяне.
Листками вітер шелестить,
Немов говорить: цить, ах цить,
Тепер спокій настане.

Усьо, що цвило на веснї,
Усьо, що лїтом спіло,
Шукало прожитку собі —
У вічній з смертю боротьбі
Зівяло і змарніло.

Втеряв розкішну барву цьвіт,
Розвіяв вітер воню.
Такий то вже отсей наш сьвіт:
На всьо, що лиш дійде до лїт,
Смерть покладе долоню.

II.

Відчинили ся небесні шлюзи,
День і ніч дрібонький дощ паде.
Жде листок послїдний на галузи,
Поки вітер єго відорве.

Жде листок послїдний і з трівоги
Безнастанно тріпочесь, тремтить....
Ах! Хіба і ти листочку вбогий,
Й ти також бажаєш вічно жить?

III.

Вянуть цьвіти, листє рідне,
Небо меркне і біліє,
Як зіниця, що поблїдне
Нїм завмре і скаменїє.

Поле в млї, як в домовинї
Під покривалом небощик.
Смерк лягає по долинї,
З неба накрапає дощик.

На розпутю хрест дрімає,
На хрестї ворона краче —
Осїнь стернями блукає
І за лїтом гірко плаче.

Жаль їй цьвітів, що звялила,
Жаль землї, що в смутку ниє —
Білі руки заломила,
Понад полем йде і виє.

IV. ДУМКА.

Минуло літо. На стерни
Полукіпки дрімають,
А доокола них плуги
Сусідні ниви крають.

На небі хмари. З поза хмар
Каправе сонце сьвітить,
Ненагодований товар
Женуть з пасовиск діти.

Спокій довкола. Лиш плуги
Все землю крають, крають,
Зівялі трави і квітки
Під скибами ховають.

Лягають трави. Шелестить
Пожовкла бадилина
А понад скибами летить
Сріблиста павутина.

Оттак і молодість моя
В літах, як в скибах гине,
Лиш спомини лишають ся,
Як пасма павутини.

V. В ЗАДУШНІ ДНЇ.

Прийдуть задушні днї.
Родичам дїти,
Братови сестри і другови други
Останнї кинуть на могилу цьвіти,
Як доказ памяти, любови й туги.

Настане ніч і цьвіти муть казати
Мерцям про сьвіт, котрий вони
[лишили,
І про людий, котрих судилось знати
Заки їх смерть загнала до могили.

І скорше буде час для них минати
На тій розмові тихій і сердечній,
І менче скучно буде їм лежати
В тій темряві глубокій, безконечній...

VI. НА ПОЛИ. ←←

Листками вітер котить
І кидає в болото;
Стежками попід гаєм
Бездомний сум блукає.

Обходить перелоги,
Рахує панські стоги,
Обходить хлопські ниви
І плаче нещасливий.

Там лан як полонина,
Там стерне як щітина,
Там стирти наче вежі,
А ту лиш межі — межі!

Там збіже, якби злото,
А ту стерня, болото,
І кров і поту ріки —
І так на віки — віки!

Високо понад гаєм,
Буйний орел літає,
Голодний зайчик скаче —
Над полем смуток плаче.

VII. ПІД ШПІХЛЄРОМ.

Надбігла хмара чорна і закрила
Послїдний клапоть неба. Ніч і тьма,
Як птаха хижа, чорнокрила
На землю каменем лягла.

І не доглянеш, де хлїв а де хата,
Де річка весь, а де чорнїє млин,
Де хрест стоїть а де верба кріслата
Втомившись хилить ся на тин.

І не доглянеш, де богач, де бідниїй,
Де пан, а де комірниця — вдова.
У коршмі каганець погас послїдниїй
І починає ся владїнє сна.

Під шпіхлєром громадским на колодї
Вартівники сьвятого сонця ждуть.
Розмовою полошать сон та — годї!
Скотили ся на землю і хропуть.

Заснуло всьо. Часом лиш пес завие,
Або сова зловіщо заскиглить.
Осінний дощ на церкві баню миє
І хрест на цвинтари скрипить.

VIII. ВЕЧЕРОМ У ХАТІ.

Глубоким, тихим вснуло сном
Усьо кругом.
Лиш вітер виє під вікном
Сумний псалом.

Крізь шиби невиразно чуть,
То там, то туть,
Як краплї дощеві падуть,
Важкі мов ртуть.

І в двері чути легкий стук:
Пук-пук, пук-пук!...
Таємний, добре знаний звук
Незримих рук.

Хто йде? — питаюсь мов зі сна —
„То я, то я,
Твоя товаришка давна,
Нудьга, нудьга.“

IX. НЕ ЛЮБЛЮ! ❀ ❀ ❀

Не люблю осінної ночи!
Той вітер, як ворон крилатий
Літає, товче ся до хати,
Мов плаче чогось, чогось хоче —
Не люблю осінної ночи!

Не люблю осінної ночи...
Дощ ллє ся струйками по стрісї,
Товчуть ся ворони по лїсї
І привиди лїзуть на очи —
Не люблю осінної ночи!

Не люблю осінної ночи...
Вилазить з над ставу, з тростини
Топельниця. Йде до дитини,
Бо змерзло і їстоньки хоче —
Не люблю осінної ночи!

Не люблю осінної ночи...
За милим дівчина шаліє
А люди глузують: Повіє!
Покинув, пішов в сьвіт за очи! —
Не люблю осінної почи!

Не люблю осінної ночи...
В городі цвитуть бліді цьвіти,
Як в хаті безсонішній діти,
А доля ті цьвіти толочить —
Не люблю осінної ночи!

Не люблю осінної ночи...
Самотня лишилась пташина
І знає, що з зимна загине —
Тож сумно крилцями тріпоче —
Не люблю осінної ночи!

Не люблю осінної ночи...
Дощ ллє ся струйками по стрісї,
Пугутькають сови у лїсї
І привиди лїзуть на очи —
Не люблю осінної ночи!!

X. ПОДОРОЖНІЙ.

Глухе, бездушне отупінє
Напало землю. Цьвіти мруть,
Поля байдужно снїгу ждуть,
А хмари висять як камінє.

Часами вітер надбіжить
І сїрим туманом повіє.
Село в долинї бовванїє
І пяним сном дрімає-спить.

Погасло сьвітло. Зачинились
Від зимна двері. Вірні пси
В солому з ухами зарились,
Лиш блуд блукає по межи.

Лиш стежкою попід плотами
Йде голод — сїл щорічний гість.
Держить в руках мужицьку кість
І грізно зиркає очами.

XI. ПЕРШИЙ СНІГ.

Тихо, легко і спровола
Білий сніг паде як з сита;
Вже ціла земля довкола
Ним прикрита.

Забіліли ся діброви;
Сосни, берести і дуби
Вже дістали для обнови
Білі чуби.

Порівнались людські ниви;
Кривди в поділї не слїдно.
Всюди тихо, мовчаливо
Всюди бідно.

І гроби там, під горою,
Що їх смерть так пильно рие,
Вітер білою габою
Рівно крие.

Вже мабуть і ту дорогу,
Що по нїй ми ходим було,
Снїгом занесло небогу
І задуло.

XII.

* * *

Коли в саді листок останній зжовкне,
І цьвіт останній у городі звяне,
Коли остання пісня в поли змовкне
І осінь пізна а глуха настане —
Тоді згадаєм всьо, що було миле
А від житя сховалось до могили.

Тоді згадаєм тії перші цьвіти,
Що так несьміло весну зустрічали
А ми в городі, як невинні діти
Весело граючись квітки зривали
І в білу вазу клали їх, як в трумно...
Тоді згадаєм — і буде нам сумно.

Тоді згадаєм кожде наше слово,
Що з серця вийшло, а в болото впало;
І хоть так пахло і цвило чудово,
І хоть любвою, як росою с'яло —
Ми по при нього перейшли байдужно...
Тоді згадаєм і буде нам тужно.

FINALE.

Розжалобила ся душа
У смутках непомірних,
Що збулась радости житя,
І, що опущена, сама
Йде по полях безмірних.

Йде в пізню осінь. Сніг паде
І в сірій грязи тає.
Ні ту, ні там, ніде, ніде,
Ніхто, ніщо єї не жде,
Ніхто єї не знає.

Довкола неї тишина
Така, що дзвоном дзвонить.
Така бліда, така німа,
Що в ній нічо-нічо нема,
Лиш смутек сльози ронить,

Лиш з тихим шелестом на шлях
Падуть листочки бідні,
Як той знечевя вбитий птах...
Падуть зовсім, зовсім оттак
Надій листки послідні.

СПОМИН.

— — — — — — — —

Таке осінне, сіре, пополудне
Нагадує мені одну хвилину
З давно минулих, молодечих літ.....

На небі хмари висіли ліниві,
Ліси вповиті тугою дрімали,
Цвинтар у мраці під горою мрів.

Ми йшли з собою по ховзкій доріжці,
Що стяжкою крутила ся на поли,
Між смугами вузеньких, хлопських нив.

Денеде збіже з землї прозябало,
Денеде поле їжилось стернею,
Денеде знов чорніла ся ріля.

Вітри з над ставу, з шуварів летїли,
Від ліса шуми таємні стелились,
А з неба смуток на землю падав.

Ми йшли з собою. Все дальше і дальше,
Немов нас хто в мандрівку безконечну
З села, під ніч, на дике поле гнав.

Часом листок зашелестїв пожовклий,
Часом над нами гайворон закракав,
По поли слав ся безконечний сум.

І хоть гадок було у нас чимало,
Хоть надівсе любили ми розмову,
Тепер дібрати не моглисьмо слів.

Чи скорий хід спирав нам дух у груди,
Чи може вітер розносив по полю
Від уст відорвані, украдені слова?

Досить, що йшлисьмо поруч себе тихо,
Немов бажали від людий, від сьвіта
І від житя чим скорше утекти.

Та не втекли!... І нинї я докладно
Виджу та дуже добре розумію
Той мовчаливий наших душ настрій.

То ми скріпивши серця у мовчаню
І збувши ся теперішної хвилї,
В будучности побачили себе.

То ми в тім листю, що з вітрами гнало
І в цьвітах тих, що вянули в безсилю
Побачили грядучую судьбу.

І зрозуміли, що крізь поле сїре,
Крізь непроглядні, безконечні мраки
В незнану путь прийдесь нам мовчки йти.

НА СТЕРНИ.

Прф. К. Студинському

посьвята.

Ні неба ні землї, лиш мрака
Як сїре море. На стерни
Сидить гусій. Задеревів бідака
І скостенїлі руки гріє при огни.
З огню снує ся дим, як вуж стернею
І хмаркою звисає понад нею.

Спокій довкола. Не гукає
За плугом ідучи ратай.
Верба дуплава над ставком дрімає,
З жалем пригадує давно минулий май,
І навіть гуска, та стара криклива,
Задумана стоїть і мовчалива.

Вдивив ся в дим гусій і очи
Пустив на волю. Сам себе
Забув. Забув, що їсти хоче
І що ґаздиня дома з буком жде.
Душа єго прибита, нещаслива,
Перед собою видить дивні дива.

Ось там... не хмари понад поле,
Не мраки в заводи женуть,
То мовчаливо, по неволи
Літа єго походом довгим йдуть;
Сумним походом похоронним,
Пів явищем живим, пів сонним.

Худі, опущені, обдерті,
Немов на відпусті старці,
Немов невольники заперті
В сирій, безсонїшній тюрмі;
Спустили сїрі очи у долину,
Схилили лоб, в дугу зігнули спину.

Ті, що з переду, поганяє
Богач і душу з тїла пре,
За середущими з мечем вганяє
Старший, встїкає ся, клене,
І викидає з гробу мами кости,
За те, що мало мають в серцю злости.

А за останними лїтами
Ступає голод і біда,
Де були очи, там керваві ями,
У жилах крови, в костях сил нема,
Житє, красу, здоровля з'їли злиднї;
Як трупи йдуть, безсильностю огидні.

Де ступлять голими ногами,
Там кровію багрить ся путь.
Ідуть аж там, де між хрестами
Гроби на них з приютом тихим ждуть.
Глядить гусій — ідуть літа як мари,
А доокола зимно, мраки, хмари.

В РІЖНІ ХВИЛЇ.

Ні, не видержу я!
Як дитина мала
На шовкові положу ся трави!
Няй забуду на мить,
Що на сьвіті тра жить,
Треба хати, одежі і страви.

Засьпівайте пташки,
Нахиліть ся квітки,
Повій вітре з зеленого гаю,
Няй дитячі літа,
Молодече житя
Хоть на хвилю собі пригадаю.

Няй згадаю той час,
Що на віки погас,
Час безмежної, вільної волї,
Як русявим хлопям
Я тинявсь ту і там
Сам оден по широкому полї.

Як дзвонили мені
Ті дзвіночки пільні
І як грали потоки сріблисті,
Як весь божий простір,
Від землї аж до зір
Зливав чари на мене пречисті.

І хоть чар той минув,
Так минув, мов не був,
Хоть я нинї зовсїм відмінив ся —
Засьпівайте пташки,
Нахилїть ся квітки,
Щоб я сам собі хоть приснив ся.

Щоб з'явив ся менї,
Мов в чарівному снї
Вік свободи і час задовілля —
Засьпівайте пташки,
А ти дубе шуми
І на мене хили своє гілля.

Шаліла буря. Грім за громом
На землю вилітав з небес
І, мов відорваний з припону,
Зневолений, голодний пес
Встікав ся, зливсь над моїм домом.

А блискавки, неначе змиї
Пекольні вились по земли,
І витягали довгі шиї
В небеснім ковані огни.
А темрява — няй Господь криє!

Здавало ся, що хвиля суду
Прийшла і що наспів той час,
Коли без праці і без труду
Земля і небо, сьвіт і люди
Пропадуть в безвістях нараз.

Та не пропали. Прогреміли
Над сьвітом громи. Перейшла
Шалена буря. Лиш шуміли
Дощу краплини — й до вікна,
Як мухи били ся, бреніли.

— — — — — — — —

Оттак і молодість минеть ся,
Як тая буря на весні.
Погаснуть очи, карк зігнеть ся,
І вже не випрямить ся, ні!
Огонь погаслий не займеть ся.

І тільки в північну годину,
Коли тебе покине сон,
З жалем спімнеш минулу днину
І спомини у ту хвилину
Роєм ударять до вікон.

Сніжок паде. Летять листочки білі,
Як у саді пахучий вишні цьвіт,
Коли вітрець порушить злегка гілле.

Сніжок паде... Оттак з забутих літ
Летять на мене незабуті мрії,
Такі невинні як лелеї цьвіт.

Сніжок паде... Немов крізь мраку мріє
Якийсь далекий, добрий красний сьвіт,
Де всьо цвите, сьміє ся і яснїє —

То спомини з моїх дитячих літ.

Ой зацвила синя квітка
В жовтім ячимени —
Та колиж ти мій миленький
Вернеш ся до мене?

Ой зацвила синя квітка,
На покіс упала —
Мабуть наша добра доля
Раз на все пропала.

Лежить квітка на покосї
Та вяне на сонцї —
Забув мене мій миленький
В чужій сторононцї!

Збери нараз, яку лиш маєш силу,
Відвагу й волю приклич на підмогу
І власними руками душу вбогу
Убий, або живцем зарий в могилу.

„Оттуть спочинь душе моя химерна.
Не вмілась жити, так зігний у гробі!“
Потім безпечний, що вона не верне
Йди в сьвіт і смутку не з'являй по собі.

Такий чудовий сьвіт, такий великий,
Такий веселий, цікавий, забавний!
Пісень сьпівайте і грайте музики!
Я хочу бути богатий і славний!...

А там, на гробі, душа твоя бідна
Зійде, як квітка пахуча весною,
І не зівяне і во вік не зблїдне,
Хоть люта смерть зітне тебе косою.

ОСТРОВ СМЕРТИ.

(До образу Беклїна).

М. ЗАЛЇТАЧОВИ НА СПОМИН.

Хто роботу зробив,
Хто відбув свою путь,
Хто свій день пережив —
Няй чим скорше їде туть!

Серед моря скала,
Чорний лїс там росте;
Хто терпів за житя,
Няй собі відпічне.

Не подують вітри
З над широких ланів;
Не доходять туди
Нї любов, анї гнїв.

Одинокий пором
Біля берега жде
І хрустальним веслом
Зимні филї гребе.

Филї човен несуть
Через море у гай —
Що було, то забудь,
Що буде, не думай!

Тихо, тихо кругом,
На скалї смерти храм. —
Одинокий пором
Доїжджає до брам.

AMOROSO.

— — — — — — —

Всьо, що тільки я чув
Та сказати не вмів,
Я у Тобі відчув
І у Тобі узрів.

Ти гармонья красок,
Ти мельодия слів,
Ти богацтво думок,
Жерело вічних снів.

Ти кирниця туги,
Що в безмежний простір
До добра і краси
Підіймає мій зір.

Ти підойма стремлїнь,
Ти підмога для сил,
Відпочинок і тїнь
Для знеможених крил.

Ти на вічний мій біль
І отруя і лїк,
Ти нездійснена цїль —
Будь моєю во вік!

Нема ріки без рибоньки,
Саду без калини,
Нема менї без милої
Веселої днини.

Нема менї в день радости,
Нї в вечір спокою,
Бо вже мої всї радости
Пішли за тобою.

Пішли мої всї радости
До тебе в гостину,
А доля їм під ніженьки
Кидає тернину.

Ідуть вони доріжкою
А терне їх коле...
Та вже ми ся дївчинонько
Не стрінем нїколи.

Куди не ступлю, не піду
Тебе усюди бачу —
Чи ту, чи там, чи там, чи ту
З очий тебе не трачу.

І навіть, навіть в тихім сні
Мені ти вічно сниш ся.
То йдеш за мною і пісні
Сьпіваєш, то сьмієш ся.

То дивиш ся на мене так
Сумна і так трівожна,
Що того погляду ніяк
Позбути ся не можна.

Бо він паде немов стріла
Дивним докором в груди...
І так що вечера, що дня
І так до смерти буде.

Та хтож тую доріженьку
Тернєм обтернив,
Що я нею, що вечера,
З милою ходив?

Обтерниди доріженьку
Та ще й перелаз
Ті вороги, що раз на все
Роз'єднали нас.

Ті вороги безсовісні,
Розлучники злі!
Тепер вже ми на вік-віки
Для себе чужі!

Чужі вже ми маєтками,
Хатою чужі
Та серцем ми на вік-віки
Лишим ся свої!

— — — — — — —

Терніть собі терниною,
Обійсте ціле,
Таки серце до милої
Стежечку знайде.

Забудь! Покинь! Іди і не вертай ся,
Хоть серце рветь ся і бунтуєсь грізно.
Спішись, тікай, ратуй ся і спасай ся!
Скорійш! Бо хвиля — і буде за пізно!

Забудь! Покинь!... Які чудесні ліки!
Подібний лік я знаю проти смерти:
Як хочеш бути від неї на віки
Безпечний, мусиш братчику — умерти.

Не забуду я тебе,
Не забуду я,
Аж до мене смерть прийде
І з собою принесе
Вічне забутя.

Справді вічне? — О, мабуть,
О, мабуть що ні.
Бо хоть дни мої минуть,
Хоть умру, то лишу туть
Я свої пісні.

Зелений Зелемінь
Ховаєсь в хмарі;
Чому то серце нам
Не жити в парі?

Минесь одна хмара
Наступить друга —
Таке житє кара
І вічна туга.

Не проклинай мене!
То доля,
То невмолима а всесильна сила
Разом злучила нас і розлучила,
Як два листки під осінь серед поля,
Як хмари дві, що йдуть небесним плаєм
І поруч себе як вітрила вють ся
А не зійдуть ся в вік і не зіллють ся...
Не проклинай мене!

Хібаж ми знаєм
Сліпій судьбі невидимі закони?
Хібаж на що здадуть ся ті проклони?
Хібаж ми маєм свою власну волю?
Хібаж я не терплю разом з Тобою?
Не проклинай!
Йдім в сумерки вечірні
Любвою рідні а тугою вірні,
Далекі ніби, але дуже близькі
І за високі радше — як за низькі.

Ідім і око повернім слезаве
В безмежну, красну країну уяви,
Котрої сьвіт ще не вспів споганити,
В котрій нам вільно разом вічно жити...
Як ті вечірні промінисті зорі,
Як ті дві филї на тихому морі,
Як ті дві божі, гармонїйні нути —
Ми мусим, мусим поруч себе бути!

ЧАСОМ.

Часом, на проході, весною,
Як листє розвє ся зелене,
Щось шепче невпинно до мене,
Що ми ще стрінем ся з собою.

— Диви ся, лиш добре диви ся
І прямо ступай перед себе!
Не ту — то стрінете ся в небі,
Тому ти не плач, не жури ся!

Часом, на проході, в городі,
Де рожі цвитуть і лелеї,
Або у тїнистій алеї,
В вечірній, лїтній прохолоді —
Помежи чужою юрбою
На хвилю стріну ся з тобою.

Присягбим, що виджу ті лиця,
Блїді, наче сяєво ночи,
Що виджу ті губи, ті очи,
Глубокі, мов чарів кирниця,
Присягбим — як путник в Сагарі,
Що видить оазу... на хмарі.

Часом, у вечірну годину,
Як сонце зайде і як роси
Упадуть на сьвіжі покоси,
Як склонять ся цьвіти в долину,
Як з вітром похилить ся колос —
Здає ся, що чую Твій голос.

Здає ся, що чую то слово,
Як квітка пахуче, пещене:
— Верни ся мій милий до мене,
А жити пічнемо на ново! —
Як срібло, так слово то лле ся:
— Верни ся, верни ся, верни ся...

А як засну, то в тихім сні,
Мов дивна, незбагнута мрія
І мов нездійснена надія —
Часом являєш ся мені.

В руках сталений меч несеш.
Двосічний, острий меч розлуки,
Й раниш ним білі, свої руки
І кров з тих рук, як дощ трясеш.

Як дощ огнений — так мені
Та кров глубоко кане в груди...
Опісля чудують ся люди,
Що кровю скроплені пісні.

З ГІР.

Климови Глїбовицькому

на спомин.

Покину я доли
Та піду у гори,
Де з вітрами на взаводи
Лїтають соколи.

Де тримбіти грають,
Як у Бога в раю,
Де в коморах Довбушевих
Леґінї дрімають.

Де біди не слїдно,
Де людий не видно,
Лиш ті скали кремінисті
Лиш лїси заєдно.

Та няй будуть скали,
Няй будуть скалисті,
Щоби тільки не дїлені
І чесні і чисті.

Та най будуть бори
І дебри і звори,
Щоби тільки заховатись
Перед людським горем.

Щоби заховатись
На час, на годину,
Щоби серце вговорити
Як мати дитину.

Ой устаньте гори
Чорною стіною,
Та закрийте хоть на хвилю
Дорогу за мною.

Дорогу закрийте
Як желїзні брами,
Щоби крізь ню не добутись
Навіть і думками.

Щоби на свободї
Свобідно дихнути,
Щоби себе чоловіком
Хоть хвилю почути!

Отцу Попелеви з Довгополя

на привіт.

Гей керманичу! Чи видиш
Той похилий хрест на кручі
І тоті над ним берези
Трепетливі і плакучі?

Глянь! Шовкові, срібні коси
З волею вітрів пустили,
Як сестриці — жалібниці,
Що за братом голосили.

А над ними хмари гонять
І буйний орел літає —
Розповідж мені леґіню,
Хто в тім гробі спочиває?

Чи який стрілець завзятий,
Що гонив ся за сарною
І упав убитий громом
Пред царицею гірською?

Чи дівчіна, що вертала
Від ворожки з ліком-зіллям
І знайшла у Черемоші
І розраду і весілля?

Чи сьпівак, що сьвітом блудить
І на кобзї сумно грає? —
Розповідж менї леґіню,
Коли сам здоровий знаєш!

Нї стрілець мій милий пане,
Нї залюблена дівчіна,
Нї сьпівак, що сьвітом блудить
І від пісни марне гине —

А лежить ту Гринь, мій родич,
Що дарабами теж правив,
Ту, в тім місци, на гиляцї
Сам себе життя він збавив.

Песїй жид єго опутав,
Обдурив як ту дитину
І по пяному взяв в нього
Полонину і маржину.

І ходив потім покійний
До адвоката, до суду,
Свого права доходив він.
Не дійшов! Шкода лиш труду!

Та тогди мій чемний пане
Гриня щось аж ту загнало
І до тої он берези
На гиляку привязало.

Тай таке то! У коршминї
Жид на левах спочиває,
А наш Гринь небесним плаєм
В Бога вівцї завертає.

Бий! Лови! Держи медведя!
Клич людий! Подай рушницю!
У сараки дєдя Федя
З колешнї пірвав телицю!

Гонять ґазди з палицями,
Гомін горами лунає,
А медвідь заліз до ями,
Поснїдав і спочиває...

Гей медведю, щож ти вдїяв?
Глянь, надходить передновок,
А то Гриця вся надія,
Весь маєток, весь приховок.

Чим він дїти погодує,
Як мине ся бульб остаток?
Що буде як зафантує
Секвестратор за податок?

Фе! Встидай ся! Гріх великий!
Досить хлопа кривдять люди —
Тож хоть ти мій вуйку дикий
Мігбись серце мати в груди!...

Ті струмочки на Говерли,
Що з шістьох нор вибігають,
Як вони по мхах мов перли
Котять ся — і в сонці сяють!

Та як бистро, та як стрімко
В діл женуть гірським уплазом
А злучившись гучно, грімко
Пісню починають разом!

Мов еолські гарфи грають,
Журять ся, сумують, плачуть;
Чорногору так пращають!
Вже ї більше не побачуть!

Порадь менї Черемоше,
Порадь менї брате,
Куди менї тої долї
По сьвітї шукати?

Оттуть вона, як квітонька
До схід сонця цвила,
Оттуть вона до місяця
Зо мною ходила.

Оттуть вона, як овечки,
Думки мої пасла,
Оттуть вона зійшла менї,
Оттуть і погасла.

А я ходжу тай не знаю,
Де єї шукати,
Чи у гаю, у розмаю,
Чи в плесї, на гати?

Ой не в гаю, у розмаю,
Не в гаю небоже,
Бо до того гаю плаї
Заросли давно вже.

По тім боці, при потоці,
В богацьких хоромах,
Лежить твоя доля хлопче,
Як у себе дома.

Лежить вона така блїда,
Така сумна дуже;
А там тесля молоденький
Білий човник струже.

Білий човник із калини,
Весельце з кидрини —
Такий човник, мій голубе,
Аж на той сьвіт лине....

Ти ялице стара
Розповідж но мені,
Як жило ся тобі
На високій горі?

Як шуміли кругом
Безконечні ліси,
Як бездомні вітри
Понад ними ішли?

Як тиняв ся медвідь,
Дикий пан, диких гір
І як нічю до зір
Сповідавсь темний бір?

Як ревів Черемош,
Як шумів синій Прут,
Як жилось людям тут
На свободі, без пут?

Розповідж но мені
Про ті добрі часи
І чар сили — краси
В моїм серцю збуди!

СПОВІДЬ ЗЕМЛЇ.

Директорови Григориєви Цеглинському

посьвята.

Погасло сонце. Сьвіт померк,
Ніч звільна наступає.
Вже непрозримий, сірий смерк
Всю землю обнімає.

І вже глухий, глубокий шум
Несе ся понад гаєм,
Блукає безнадійний сум
А радість утікає.

Від ліса йде голодний вовк,
Глядить в село і виє.
Послідний гомін дня замовк
І пітьма землю криє.

І починає ся нічна
Хрестів і піль розмова,
І сповідають ся поля
А слухає діброва.

Говорять, що від тисяч літ,
Людий живими жерли,
Що висисали кров і піт,
А люди в нуждї мерли.

Що всю з них силу, волю всю
Виманюють зрадливо,
І за офіру пресьвяту
Дають ничтожне жниво.

А люди роблять ніч тай день,
А піт все ллє ся, ллє ся,
А смерть рубає їх у пень,
А доля з них сьміє ся.

„Прости, о Господи, прости,
І не карай жостоко!
На непростимії гріхи
Примкни ласкаве око!“

— — — — — — —
— — — — — — —

І сповідала ся вода
Спокійна і дрімуча,
Що літом на поля ішла,
Як смертоносна туча.

Що не вважала, кільки мук
На ті поля поплило
З кервавих, бідних, хлопських рук,
Нім збіже ся вродило...

А люди роблять ніч тай день,
А піт все лле ся, лле ся,
А смерть рубає їх у пень,
А доля з них сьміє ся.

„Прости, о Господи, прости
І не карай жостоко!
На непростимії гріхи
Примкни ласкаве око!“

— — — — — — —

— — — — — — —

І сповідали ся ліси,
Гаї, діброви, зруби,
Що людям не в хосен росли
А тільки для їх згуби.

Що порохнавіли хати,
Що двері облїтали,
Що розсипали ся хрести
А дерева чекали.

Що діти синїли в хатах
І з зимна костенїли,
Як безприютний, хорий птах
А вни їх не огріли...

А люди роблять ніч тай день,
А піт все лле ся, лле ся,
А смерть рубає їх у пень,
А доля з них сьміє ся.

„Прости, о Господи, прости,
І не карай жостоко!
На непростимії гріхи
Примкни ласкаве око!“

— — — — — — —

— — — — — — —

І починає ся грізна
Старих могил розмова.
Сїдає біля них нїма
Смерть — і слухає слова.

Могили стогнуть: „в ніч і в день
Не маємо спокою,
За біль, за муки, за огень,
Що вкрилисьмо собою.

За сором, зраду, за розбій,
Що серце з груди дерли,
За потолочене надії
Людий, що дармо мерли.

Що йшли крізь власний, лютий скон
До слави і до волї
І западали в вічний сон
Не дочекавшись долї.

Що слава на мечах лягла,
В керваве смерти ложе,
Що правди на земли нема
Прости, прости нам, Боже!“

А нарід бє ся ніч тай день,
А кров все лле ся, лле ся,
А смерть єго рубає в пень,
А доля лиш сьміє ся!

Великий гріх, велике зло,
Гряде велика кара!
Хилявсь дуб, дріжить стебло
І суне чорна хмара...

*
* *

Така ніч сірих наших піль
Мене на сьвіт родила
І весь свій смуток, весь свій біль
На серце положила.

* * *

Колисав мою колиску
Вітер ріднього Поділя
І зливав на сонні вії
Степового запах зілля.

Колисав мою колиску
Звук підгірської тримбіти,
Що від ньої зорі мліють
І росою плачуть квіти.

Колисав мою колиску
Голос недалеких дзвонів
І веселий сьпів весільний
І сумний плач похоронів.

Кокисав мою колиску
Крик неволеного люду
І так в серце вколисав ся,
Що до смерти незабуду.

Зміст.

	стор.
Засьпів	7
Осїина симфонїя:	9
I. Останнїй птах в вирій летить	11
II. Відчинили ся небесні шлюзи	12
III. Вянуть цьвіти, листє рідне	13
IV. Думка	14
V. В задушні днї	16
VI. На поли	17
VII. Під шпіхлєром	19
VIII. Вечером у хатї	21
IX. Не люблю осїнної ночи	22
X. Подорожнїй	24
XI. Перший снїг	25
XI. Коли в садї	27
Finale	29
Спомин	31
На стерни	37
В ріжні хвилї	41
Нї, не видержу я	43
Шалїла буря	45
Снїжок паде	47
Ой зацвила синя квітка	48
Збери нараз, яку лиш маєш силу	49
Остров смерти	50
Amoroso	53
Всьо, що тільки я чув	55
Нема ріки без рибоньки	57